

Mgr. Marcela Spěváčková

Románská kultura VY_32_INOVACE_225

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Marcela Spěváčková Románská kultura
VY_32_INOVACE_225

Základní škola Rokycany, ulice Míru 64
337 01 Rokycany

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 7

Vyučující: Mgr. Marcela Spěváčková

Anotace: Zpracování prezentace v SMART Notebook

Téma: Románská kultura

Doplněno samostatnou prací, zajímavostmi,
otázkami k opakování, krátkým videozáznamem,
hudebním záznamem

Jazyk:

Čeština

Očekávaný výstup :

Žáci se seznámí s rozvojem písemnictví a literárními památkami
z období románské kultury

Datum vytvoření: listopad 2011

Marcela Spěváčková Románská kultura
VY_32_INOVACE_225

Románská kultura

Vzdělanost a literatura

Marcela Spěváčková Románská kultura
VY_32_INOVACE_225

Opakování učiva - raný středověk

Vytvoř logické trojice: letopočet + osobnost nebo místo + událost

1) 622 -

2) 623 -

3) 631 -

4) 732 -

5) 800 -

6) 843 -

7) 863 -

8) 935 -

9) 955 -

10) 995 -

Konstantin a Metoděj

Franská říše

Karel Veliký

Boleslav I. a Ota I.

Václav

Slavníkovci

Vogastisburg

Poitiers

Sámo

Mohamed

příchod na Velkou Moravu

porážka Maďarů

rozdělení

zavražděn

vyvraždění rodu

porážka Franků

císař

kmenový svaz

islám

zastavení Arabů

Řešení úkolu:

1) 622 -	Mohamed	islám
2) 623 -	Sámo	kmenový svaz
3) 631 -	Vogastisburg	porážka Franků
4) 732 -	Poitiers	zastavení Arabů
5) 800 -	Karel Veliký	císař
6) 843 -	Franská říše	rozdělení
7) 863 -	Konstantin a Metoděj	příchod na Velkou Moravu
8) 935 -	Václav	zavražděn
9) 955 -	Boleslav I. a Ota I.	porážka Maďarů
10) 995 -	Slavníkovci	vyvraždění rodu

Období: 900 - 1200

Vzdělanost

Vzdělanost - výsadou církve

Střediska vzdělanosti - kláštery

Klášterní školy - vyučují čtení a psaní

Písařské dílny - opisování knih

Jazyk - latina

Středověký písař odhání myš, která se pustila do jeho jídla.

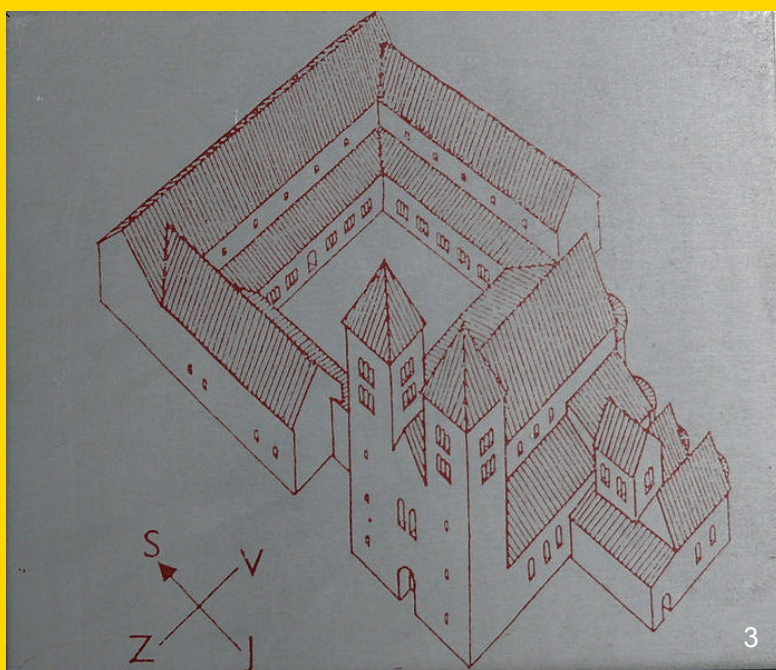

Areál románského kláštera

2

Marcela Spěváčková Románská kultura
VY_32_INOVACE_225

Rekonstrukce kláštera

Marcela Spěváčková Románská kultura
VY_32_INOVACE_225

Literatura

- legendy
- letopisy
- kroniky
- hrdinské zpěvy

Legendy - příběhy ze života svatých (lidí, které církev prohlásila za svaté)

- o Konstantinovi
- o Metodějovi
- o Václavovi
- o Ludmile

Marcela Spěváčková Románská kultura
VY_32_INOVACE_225

Letopisy - velmi jednoduché záznamy,
uveden rok, zajímavá nebo důležitá událost,
obvykle jsou anonymní
(přírodní pohromy, neúroda, války,
úmrtí panovníka)

Kroniky - záznam historických událostí v časovém sledu,
rozsáhlé umělecké dílo, věnované dějinám
jednoho státu, autora známe

Kronika česká

Kronika Franků

Kronika Anglosasů

Pověst dávných let

- Kosmas

- Řehoř, Fredegar

- Běda Ctihodný

- Nestor (Kyjevská Rus)

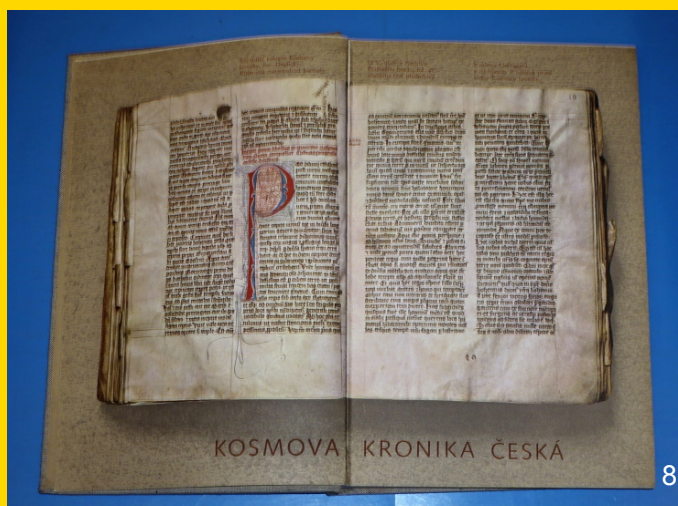
Kněz Kosmas

(1045 - 1125)

7

Kosmova kronika

8

Dějiny udatného českého národa

Animovaný seriál podle stejnojmenné knihy L. Seifertové

Díl - Kosmas

Odkaz:

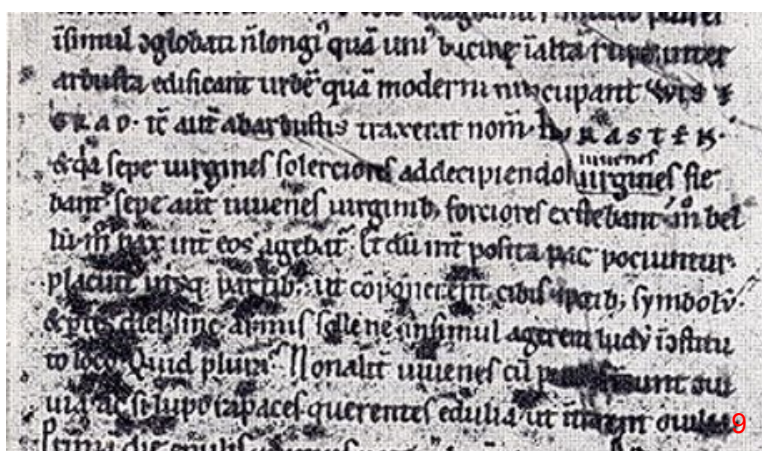
<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10177109865-dejiny-udatneho-ceskeho-naroda/208552116230021-kosmas/> (12)

Marcela Spěváčková Románská kultura
VY_32_INOVACE_225

Kosmova kronika

- psána latinsky
- rozdělena do 3 částí

1. část - pověsti o našich nejstarších dějinách
2. část - období od konce 9. století
3. část - události za Kosmova života

Hrdinské zpěvy - vyprávění o hrdinských činech rytířů

Francie - Píseň o Rolandovi

Pyrenejský poloostrov - Píseň o Cidovi

Slovo o pluku Igorově - Kyjevská Rus

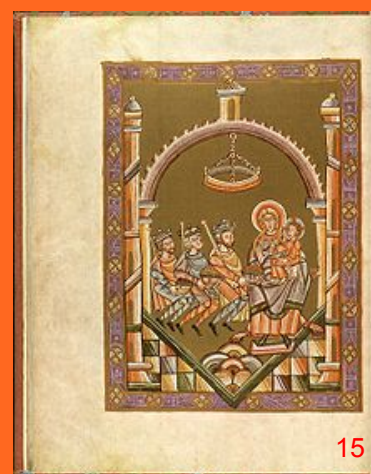
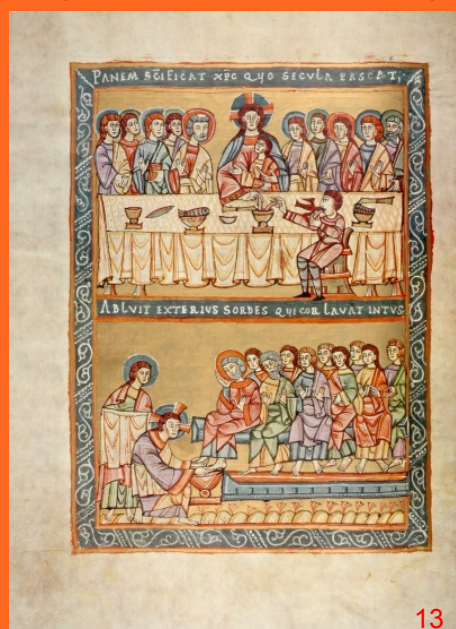

Marcela Spěváčková Románská kultura
VY_32_INOVACE_225

Iluminace z Vyšehradského kodexu

Výzdoba středověkých rukopisů - iluminace miniatury

Marcela Spěváčková Románská kultura
VY_32_INOVACE_225

iniciála

začáteční písmeno
zdůrazněné velikostí,
výzdobou, barvou

Hudba

- vznikají písně s náboženským obsahem = **církevní** hudba
- nejstarší česká píseň - Hospodine, pomiluj ny

Text

Staročestina: Hospodine, pomiluj ny!

Jezukriste, pomiluj ny!

Ty, spase všeho mira,

spasiž ny i uslyšiž,

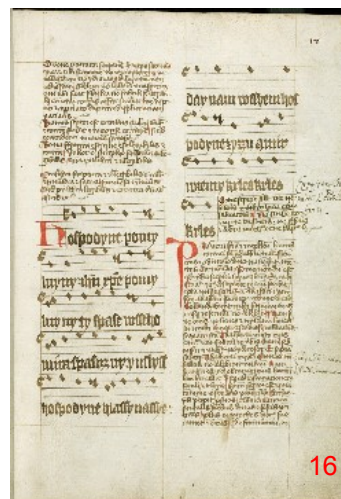
Hospodine, hlasy naše!

Daj nám všem, Hospodine,

žizn a mír v zemi!

Krleš! Krleš! Krleš!

- Vysvětlivky staročeských a zbytkových staroslověnských formulací :
- pomiluj ny = smiluj se nad námi, spase = spasiteli mira = světa,
- spasiž ny i uslyšiž = spas nás a vyslyš, žizn = hojnost, mír = pokoj,
- Krleš = Kyrie eleison (Pane, smiluj se)

<http://www.youtube.com/watch?v=Esf-9zK1yl4>

(17)

Opakování učiva:

- 1) Kde se rozvíjela vzdělanost v raném středověku?
- 2) Jakým jazykem se psalo?
- 3) Jaké druhy literárních děl vznikaly?
- 4) Která významná literární díla z této doby se nám dochovala?
- 5) Jak se nazývá nejstarší česká píseň?

Marcela Spěváčková Románská kultura
VY_32_INOVACE_225

Zdroje:

- 1) <http://morrigna.wz.cz/potkani/obrazky.html>
- 2) <http://margarita11.blog.cz/1104/velehrad>
- 3) http://cs.wikipedia.org/wiki/Kl%C3%A1%C5%A1ter_Ostrov
- 4) http://www.orthodoxia.cz/c_m/cyrmet.htm
- 5) <http://www.pravoslavneikony.ivetakadlecova.cz/ikony/SvVaclav1.htm>
- 6) <http://www.pravoslavneikony.ivetakadlecova.cz/ikony/SvLudmila1.htm>
- 7) <http://phprs1.3zsmt.cz/view.php?cislocclanku=2008010015>
- 8) <http://www.topzine.cz/wp-content/uploads/2010/07/kosmova-kronika.jpg>
- 9) <http://www.topzine.cz/wp-content/uploads/2010/07/kosmova-kronika.jpg>
- 10) <http://herold.ujancaku.net/herold-clanky/files/5fe1b74d84af9eb38f20c7297fb5968b-52.html>
- 11) <http://www.melcer.cz/slovo-o-pluku-igorove-18223p.html>
- 12) <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10177109865-dejiny-udatneho-ceskeho-naroda/208552116230021-kosmas/>
- 13) <http://pavlas.blog.respekt.ihned.cz/c1-45992010-kultura-a-umeni-raneho-krestanstvi>
- 14) [http://cs.wikipedia.org/wiki/Miniatura_\(mal%C3%AD%C5%99stv%C3%AD\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Miniatura_(mal%C3%AD%C5%99stv%C3%AD))
- 15) <http://www.prachatice.cz/archeologie/vysehradskakapitula1.htm>
- 16) http://cs.wikipedia.org/wiki/Hospodine_pomiluj_ny
- 17) <http://www.youtube.com/watch?v=Esf-9zK1yl4>